

SZENTENDRE VÁROS HORVÁT NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT ELNÖKE

Az előterjesztés előkészítésben közreműködött:

Önkormányzati és Ügyfélszolgálati Iroda

A határozati javaslat elfogadásához
egyszerű többség szükséges!

ELŐTERJESZTÉS

**a Szamarhegyi Dalmát Temető kulturális örökségünk megóvása, a népi faragású dalmát feliratú sírkö-
keresztek megvédése érdekében**

**(A szentendrei dalmát közösség történelmi múltjával kapcsolatos kulturális örökség és a horvát nyelv
ápolása érdekében)**

(Készült: a Képviselő-testület 2021. augusztus 18-i ülésére)

Tisztelt Képviselő-testület!

Vezetői összefoglaló:

A Dalmát temetőt a cimetier-t, a Dalmatinsko Grobljet vagy Cimeterium Superoirt azaz, a Felső temetőt, ahol a szentendrei dalmát családok sírjai vannak, az 1720-es évek végén nyitották meg. A Római Katolikus Egyház canonica visitatiojában az áll, hogy „A temető a város végén az úgynevezett Szamar-hegyen az összes házhoz túl van, elég széles és mély árokkal körülvéve.” Arra, hogy ezt a temetőt megnyissák, több oka is volt a közösségnek. Egyrészt a templomdombi Klisszán és a Szent György hegyen a Kálvárián lévő temetkezési helyek már beteltek, másrészt változást hozott a boszniai ferences szerzetesek nyugati papokkal való felváltása is, akiknél a halotti kultusznak más nyugatiasabb formája lett gyakorlatban. Hogy elsőként miért éppen a Berda-t az Angyal vagy mai néven a Szamarhegyet választották az egyik új temető helyének annak az oka, hogy ebben az időben a városban élő katolikusok lélekszáma 1717 volt, akik közül a dalmátok kétharmadot tették ki és ők a Szamarhegyen éltek.

Részletes kifejtés:

Őseink szervezete, a Bratovstina Sveti Ivana, mint ahogy más testvériségek is, alapításuktól feladatuk vállalták, hogy lelki biztonságot, segítséget nyújtanak a betegeknek, a halálkor vigasztalást a haldoklónak, de a temetések megszervezését és az elhunytak családjának segítségét is vállalták. Ápolták az elhunyt testvéreik emlékét, együtt imádkoztak a lelki üdvükért és mélyesen hitték, hogy a testvériségben való részvétel jó halált és örök életet biztosít számukra. A testvériségeknek saját nyilvántartásuk volt, és alapszabálykönyvük előírta a testvériség felépítését és működésének szabályait is. Különös tisztelettel őrizték főtisztelendő Marcus Rupcsics (1704-1755) plébános emlékét, aki huszonöt évig szolgált Szentendrén és akinek földi maradványait még a templom cintermében helyezték örök nyugalomba 1752-ben.

A szamarhegyi Dalmát temető a város pótolhatatlan értéke, helyi védettséget és átgondolt szabályozást kíván, mert mai állapota, az utóbbi évtizedekben történt tájképi leromlása aggodalomra ad okot. A temetőben lévő síremlékek többsége kétes értékű giccs és néhány még megtalálható 19. századi dalmát feliratú kökereszt is a közízlés miatt megsemmisítésre van ítélve, pedig e temető jellegzetes tájképi elemei fontos értékek, és mással nem pótolható táji elemei a Szamarhegynek. Pusztításuk folyamatosan és máig tart, és már alig van belőlük néhány. Megóvásuk a közösség másra át nem hárítható küldetése, feladata, mert ezek a szentendrei dalmát közösség történelmi múltjával kapcsolatos, kulturális örökségének pótolhatatlan részei.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen!

Határozati javaslat

Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

1. a szamarhegyi dalmát temetőben még fellelhető 19. századi dalmát feliratú kökereszteket felméri, felkutatja és dokumentálja annak érdekében, hogy ezeket az értékeket az utókor számára megóvhassa.
2. népszerűsíti, hogy a szamarhegyi dalmát temetőben található ereklyék nem kidobandó emlékek, megőrzésük Szentendre város egész közössége számára fontos.
3. egyeztetett azokkal a dalmát családokkal, akiknek van hozzátartozója a temetőbe, annak érdekében, hogy az értékeket ne semmisítsék meg, ne hagyják tovább pusztulni, hanem ajánlják fel a köz javára.

4. pályázatot nyújt be és ha ehhez forrást tud biztosítani és a Szentendrei Keresztelő Szent János Római Katolikus Plébániával is meg tud egyezni, akkor a Szamárhegyi Dalmát Temetőben egy erre kijelölt helyen megőzésre felállítja a közjavára felajánlott síremlékeket.

Határidő: folyamatos

Felelős: nemzetiségi önkormányzat elnöke

Szentendre, 2021. augusztus 16.

Benkovits György
elnök

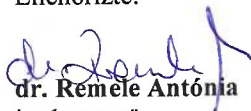
Az előterjesztés és a határozati javaslat törvényességi szempontból megfelel.
Szentendre, 2021. augusztus 16.

dr. Schramm Gábor
jegyző

Előkészítette:

Havasi Hajnalka
nemzetiségi ügyintéző

Ellenőrizte:

dr. Reméle Antónia
irodavezető